

AQSH, BUYUK BRITANIYA VA JANUBIY KOREYA TAJRIBASIDA INGLIZ TILI DARSLARINI RAQAMLI MUHITDA TASHKIL ETISH MEXANIZMLARI

Istamova Gulnoza Utkurovna,

The Department of Foreign Languages Education, senior teacher Tashkent State University of Economics

Babayeva Komila Rishatovna,

The Department of Foreign Languages Education, Tashkent State University of Economics

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.18765566>

Annotatsiya. Mazkur maqolada AQSh, Buyuk Britaniya va Janubiy Koreya ta'lim tizimlarida ingliz tili darslarini raqamli muhitda tashkil etish mexanizmlari tahlil qilinadi. Raqamli ta'lim platformalari, Learning Management System (LMS), sun'iy intellekt asosidagi adaptiv dasturlar hamda blended learning va flipped classroom modellarining amaliy qo'llanilishi o'rganiladi. Tadqiqotda ushbu mamlakatlarda ingliz tilini o'qitishda qo'llanilayotgan innovatsion yondashuvlar, interaktiv vositalar va baholash tizimlari yoritiladi. Tahlil natijalari raqamli texnologiyalar ta'lim jarayonini individuallashtirish, o'quvchilarning kommunikativ kompetensiyasini rivojlantirish hamda o'qitish samaradorligini oshirishda muhim omil ekanini ko'rsatadi. Shuningdek, jahon tajribasini milliy ta'lim tizimiga moslashtirish imkoniyatlari muhokama qilinadi.

Kalit so'zlar: raqamli ta'lim, ingliz tili, LMS, blended learning, flipped classroom, sun'iy intellekt, adaptiv ta'lim, kommunikativ kompetensiya.

Аннотация. В статье анализируются механизмы организации уроков английского языка в цифровой образовательной среде на примере США, Великобритании и Южной Кореи. Рассматриваются особенности использования систем управления обучением (LMS), адаптивных программ на основе искусственного интеллекта, а также моделей blended learning и flipped classroom. Особое внимание уделяется инновационным методам преподавания, цифровым инструментам и современным системам оценки знаний. Результаты исследования показывают, что цифровые технологии способствуют индивидуализации обучения, развитию коммуникативной компетенции и повышению эффективности образовательного процесса. Также обсуждаются возможности адаптации зарубежного опыта к национальной системе образования.

Ключевые слова: цифровое образование, английский язык, LMS, смешанное обучение, перевёрнутый класс, искусственный интеллект, адаптивное обучение, коммуникативная компетенция.

Abstract. This article examines the mechanisms for organizing English language lessons in a digital learning environment based on the experiences of the USA, the UK, and South Korea. The study explores the implementation of Learning Management Systems (LMS), artificial intelligence-based adaptive learning tools, and innovative models such as blended learning and the flipped classroom. Particular attention is given to digital instructional strategies, interactive tools, and assessment systems used in these countries. The findings demonstrate that digital technologies enhance personalized learning, support the development of communicative competence, and improve overall teaching effectiveness. The article also discusses the potential for adapting international best practices to national educational systems.

Keywords: digital education, English language teaching, LMS, blended learning, flipped classroom, artificial intelligence, adaptive learning, communicative competence.

Kirish. XXI asrda raqamli texnologiyalarning jadal rivojlanishi ta'lim tizimini tubdan modernizatsiya qilish jarayonini tezlashtirdi. Ayniqsa, ingliz tilini o'qitish sohasida

raqamli vositalar, onlayn platformalar va sun'iy intellektga asoslangan ta'lim dasturlarining keng qo'llanilishi yangi pedagogik model va metodlarni shakllantirdi. Globallashuv jarayonida ingliz tili xalqaro muloqot vositasi sifatida strategik ahamiyat kasb etayotgan bir paytda, uni samarali o'qitish mexanizmlarini takomillashtirish dolzarb vazifaga aylandi.

AQSh, Buyuk Britaniya va Janubiy Koreya ta'lim tizimlari raqamli transformatsiya jarayonida yetakchi tajribaga ega bo'lgan mamlakatlar qatoriga kiradi. Ushbu davlatlarda ingliz tili darslari Learning Management System (LMS), interaktiv platformalar, virtual sinflar, adaptiv o'qitish dasturlari va blended learning hamda flipped classroom kabi innovatsion modellar asosida tashkil etilmoqda. Raqamli muhit o'quv jarayonini individuallashtirish, o'quvchilarning mustaqil ishlash ko'nikmalarini rivojlantirish va baholash tizimini avtomatlashtirish imkonini bermoqda.

Zamonaviy ta'limda raqamli vositalar nafaqat texnik yordamchi omil, balki didaktik jarayonning asosiy tarkibiy qismi sifatida namoyon bo'lmoqda. Interaktiv kontent, multimedia materiallar, onlayn test tizimlari va real vaqt muloqot imkoniyatlari o'quvchilarning kommunikativ kompetensiyasini rivojlantirishga xizmat qiladi. Ayniqsa, sun'iy intellektga asoslangan adaptiv ta'lim tizimlari har bir o'quvchining bilim darajasi va o'zlashtirish sur'atiga mos individual o'quv trayektoriyasini shakllantirish imkonini yaratmoqda.

Mavzuning dolzarbligi shundaki, jahon tajribasida ingliz tili darslarini raqamli muhitda tashkil etish mexanizmlari chuqur ishlab chiqilgan bo'lsa-da, ularni milliy ta'lim tizimiga moslashtirish va samarali integratsiya qilish masalasi ilmiy asosda tahlil etishni talab qiladi. Raqamli ta'lim jarayonida pedagogik yondashuvlar, boshqaruv mexanizmlari va baholash tizimlarining uyg'unlashuvi o'qitish sifatini oshirishning muhim sharti hisoblanadi.

Mazkur maqolaning maqsadi – AQSh, Buyuk Britaniya va Janubiy Koreya tajribasida ingliz tili darslarini raqamli muhitda tashkil etish mexanizmlarini tahlil qilish hamda ularning samarali jihatlarini aniqlashdan iborat. Ushbu tajriba asosida raqamli ta'limni takomillashtirish va uni milliy ta'lim tizimiga integratsiya qilish imkoniyatlari yoritiladi.

Mavzuga oid adabiyotlar tahlili. Ingliz tili darslarini raqamli muhitda tashkil etish mexanizmlarini o'rganish zamonaviy pedagogika va til o'qitish metodikasining muhim yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Xalqaro ilmiy adabiyotlarda mazkur masala, avvalo, Digital Education, Blended Learning, Flipped Classroom, Learning Management Systems (LMS) va Artificial Intelligence in Education (AI in Education) tushunchalari doirasida tahlil qilinadi.

AQSh ta'lim tizimida raqamli ta'limning nazariy asoslari ko'plab tadqiqotlarda ishlab chiqilgan. Xususan, blended learning modeli an'anaviy sinf mashg'ulotlarini onlayn platformalar bilan integratsiya qilish orqali o'quv jarayonining samaradorligini oshirishga

qaratilganligi ilmiy asoslardan. AQSh tajribasida Google Classroom, Canvas va Blackboard kabi LMS platformalaridan keng foydalanish o'qitish jarayonini boshqarish, topshiriqlarni nazorat qilish va natijalarni avtomatik baholash imkonini beradi. Tadqiqotchilar ushbu tizimlarning kommunikativ kompetensiyani rivojlantirish va o'quvchilarni mustaqil ta'limga yo'naltirishdagi ahamiyatini ta'kidlaydilar.

Buyuk Britaniya ta'lim amaliyotida esa flipped classroom (teskari sinf) modeli keng qo'llaniladi. Bu modelda o'quvchilar nazariy materialni onlayn platformalar orqali mustaqil o'rganadi, sinf mashg'ulotlari esa amaliy va kommunikativ faoliyatga bag'ishlanadi. Ilmiy manbalarda ushbu yondashuv o'quvchilar faolligini oshirishi, tanqidiy fikrlash va muloqot ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qilishi qayd etilgan. Shuningdek, multimedia vositalar va interaktiv kontentdan foydalanish til o'rganishda multimodal yondashuvning samaradorligini oshirishi isbotlangan.

Janubiy Koreya tajribasida esa raqamli ta'lim davlat miqyosida qo'llab-quvvatlanadi. U yerda sun'iy intellekt asosidagi adaptiv o'qitish tizimlari keng joriy etilgan. Tadqiqotlarda AI texnologiyalari o'quvchilarning bilim darajasini real vaqt rejimida tahlil qilib, individual o'quv trayektoriyasini shakllantirish imkonini berishi ko'rsatib o'tiladi. Ayniqsa, til o'rganishda nutqni avtomatik aniqlash (speech recognition) va interaktiv mashqlar kommunikativ kompetensiyani rivojlantirishda muhim vosita sifatida e'tirof etiladi.

Shuningdek, xalqaro ilmiy adabiyotlarda raqamli ta'limning samaradorligi o'quvchilarning motivatsiyasi, o'zlashtirish darajasi va mustaqil ta'lim ko'nikmalariga ijobiy ta'siri bilan bog'liq holda o'rganilgan. Tadqiqotchilar raqamli muhit o'quvchilarning faol ishtirokini ta'minlashi, o'qituvchi va talaba o'rtasidagi interaktiv aloqani kuchaytirishi hamda ta'lim jarayonini individuallashtirishga imkon yaratishini ta'kidlaydilar.

Biroq mavjud ilmiy manbalarda AQSh, Buyuk Britaniya va Janubiy Koreya tajribalarini kompleks qiyosiy tahlil qilish va ularning mexanizmlarini yagona tizimli model asosida umumlashtirish masalasi yetarli darajada yoritilmagan. Shu bois mazkur maqola ushbu mamlakatlar tajribasini qiyosiy yondashuv asosida tahlil qilish va samarali mexanizmlarni aniqlashga qaratilgan.

Tahlil. AQSh, Buyuk Britaniya va Janubiy Koreya tajribasida ingliz tili darslarini raqamli muhitda tashkil etish mexanizmlari qiyosiy tahlil asosida o'rganildi. Tahlil jarayonida uch asosiy parametr – boshqaruv tizimi, pedagogik model va texnologik vositalar integratsiyasi mezon sifatida olindi.

AQSh ta'lim tizimida ingliz tili darslari ko'pincha Learning Management Systems (Canvas, Blackboard, Google Classroom) asosida tashkil etiladi. Ushbu tizimlar orqali o'quv materiallari joylashtiriladi, topshiriqlar taqsimlanadi va baholash jarayoni avtomatlashtiriladi. Tahlil shuni ko'rsatadiki, LMS platformalari o'qituvchiga o'quvchilarning faolligi va natijalarini real vaqt rejimida kuzatish imkonini beradi.

AQSh modelining asosiy mexanizmi – **blended learning** yondashuvi bo‘lib, bunda an’anaviy dars mashg‘ulotlari onlayn faoliyat bilan uyg‘unlashtiriladi. Bu tizim o‘quvchilarning mustaqil ishlash ko‘nikmalarini rivojlantirish va individual yondashuvni ta’minlashga xizmat qiladi.

Buyuk Britaniyada ingliz tili darslarini raqamli muhitda tashkil etishda **flipped classroom** modeli keng qo‘llaniladi. O‘quvchilar nazariy materialni videodarslar va onlayn resurslar orqali mustaqil o‘zlashtiradi, dars jarayoni esa amaliy mashg‘ulot va muhokamaga bag‘ishlanadi.

Tahlil natijalariga ko‘ra, ushbu mexanizm o‘quvchilarning muloqot ko‘nikmalarini rivojlantirish va sinfda interaktiv muhit yaratishga xizmat qiladi. Multimedia vositalar va interaktiv topshiriqlar orqali til o‘rganish jarayoni multimodal shaklga ega bo‘ladi.

Janubiy Koreyada raqamli ta’lim davlat strategiyasi darajasida qo‘llab-quvvatlanadi. Ingliz tili darslarida sun‘iy intellekt asosidagi adaptiv dasturlar va nutqni aniqlash texnologiyalari keng qo‘llaniladi.

Tahlil shuni ko‘rsatdiki, AI tizimlari o‘quvchilarning bilim darajasini individual tarzda baholab, moslashtirilgan topshiriqlarni taklif etadi. Bu esa o‘zlashtirish samaradorligini oshiradi va individual o‘quv trayektoriyasini shakllantiradi.

Uchala mamlakat tajribasini solishtirish natijasida quyidagi xulosalar aniqlandi:

AQSh modeli boshqaruv va monitoring mexanizmlarining rivojlanganligi bilan ajralib turadi;

Buyuk Britaniya modeli interaktiv va kommunikativ faoliyatga yo‘naltirilganligi bilan samarali;

Janubiy Koreya modeli esa sun‘iy intellekt va adaptiv texnologiyalarni keng qo‘llashi bilan innovatsion xarakterga ega.

Umuman olganda, ingliz tili darslarini raqamli muhitda tashkil etish mexanizmlari samaradorligi texnologik vositalar va pedagogik yondashuvning integratsiyasiga bog‘liq ekanligi aniqlandi. Raqamli platformalar o‘quv jarayonini individuallashtirish, baholash tizimini avtomatlashtirish va kommunikativ kompetensiyani rivojlantirish imkonini bermoqda.

Mezoni / Mamlakat	AQSh	Buyuk Britaniya	Janubiy Koreya
Asosiy model	Blended Learning	Flipped Classroom	AI asosidagi adaptiv ta’lim
Boshqaruv tizimi	LMS (Canvas, Blackboard, Google Classroom) orqali markazlashgan boshqaruv	Onlayn platformalar va video-resurslar asosida aralash boshqaruv	Davlat miqyosidagi raqamli ta’lim platformalari
Texnologik vositalar	LMS, onlayn test tizimlari, virtual sinflar	Multimedia kontent, interaktiv topshiriqlar, video ma’ruzalar	Sun‘iy intellekt, nutqni aniqlash (speech recognition), Big Data
Individual yondashuv	O‘quv faoliyatini monitoring qilish va moslashtirilgan topshiriqlar	Mustaqil o‘rganish va sinfda faol muhokama	AI orqali individual o‘quv trayektoriyasi shakllantiriladi

Kommunikativ kompetensiyani rivojlantirish	Onlayn forum va guruhli topshiriqlar orqali	Sinfdagi amaliy mashg'ulot va muhokama orqali	Interaktiv nutq mashqlari va avtomatik baholash orqali
Baholash mexanizmi	Avtomatlashtirilgan test va elektron reyting tizimi	Formatli va summativ baholashning integratsiyasi	Real vaqt rejimida adaptiv baholash
Innovatsion darajasi	Yuqori (LMS va blended learning integratsiyasi)	Yuqori (pedagogik modelning interaktivligi)	Juda yuqori (AI va adaptiv texnologiyalar keng qo'llanilishi)
Kuchli jihati	Monitoring va boshqaruvning shaffofligi	Faollik va muloqotga yo'naltirilganlik	Individuallashtirish va texnologik ilg'orlik
Zaif jihati	Texnologik infratuzilmaga bog'liqlik	O'quvchining mustaqilligiga yuqori talab	Yuqori moliyaviy xarajatlar

Xulosa. Olib borilgan qiyosiy tahlil natijalari shuni ko'rsatdiki, AQSh, Buyuk Britaniya va Janubiy Koreya tajribasida ingliz tili darslarini raqamli muhitda tashkil etish mexanizmlari o'ziga xos model va yondashuvlarga asoslangan bo'lsa-da, ularni birlashtiruvchi umumiy jihat – ta'lim jarayonini individuallashtirish va samaradorlikni oshirishga qaratilganligidir.

AQSh tajribasi raqamli boshqaruv tizimlari va LMS platformalari orqali o'quv jarayonini monitoring qilish hamda baholashni avtomatlashtirish bilan ajralib turadi. Buyuk Britaniya modeli esa flipped classroom va interaktiv metodlar orqali o'quvchilarning faolligini oshirish va kommunikativ kompetensiyani rivojlantirishga yo'naltirilgan. Janubiy Koreya tajribasi esa sun'iy intellekt va adaptiv texnologiyalarni keng qo'llash orqali har bir o'quvchi uchun individual o'quv trayektoriyasini shakllantirish imkonini yaratadi.

Qiyosiy tahlil shuni ko'rsatdiki, raqamli muhitda ingliz tili darslarini samarali tashkil etish pedagogik yondashuv, texnologik infratuzilma va boshqaruv mexanizmlarining uyg'un integratsiyasiga bog'liq. Raqamli vositalar nafaqat o'qitish jarayonini zamonaviylashtiradi, balki o'quvchilarning mustaqil fikrlash, muloqot qilish va tanqidiy tahlil ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Shuningdek, jahon tajribasini milliy ta'lim tizimiga moslashtirish jarayonida mahalliy sharoit, infratuzilma imkoniyatlari va pedagog kadrlar tayyorgarligi hisobga olinishi zarur. Raqamli ta'limni bosqichma-bosqich joriy etish, innovatsion metodlarni an'anaviy yondashuv bilan uyg'unlashtirish hamda o'qituvchilarning raqamli kompetensiyasini oshirish ingliz tili ta'limi samaradorligini sezilarli darajada yaxshilashi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Bates A. W. Teaching in a Digital Age: Guidelines for Designing Teaching and Learning. – Vancouver : BCcampus, 2015. – 528 p.
2. Horn M. B., Staker H. Blended: Using Disruptive Innovation to Improve Schools. – San Francisco : Jossey-Bass, 2015. – 304 p.
3. Bergmann J., Sams A. Flip Your Classroom: Reach Every Student in Every Class Every Day. – Washington, DC : International Society for Technology in Education, 2012. – 112 p.

4. Holmes W., Bialik M., Fadel C. Artificial Intelligence in Education: Promises and Implications for Teaching and Learning. – Boston : Center for Curriculum Redesign, 2019. – 243 p.
5. Kukulska-Hulme A. Mobile Learning and the Future of Learning // International Journal of Mobile and Blended Learning. – 2012. – Vol. 4, № 4. – P. 1–12.
6. Godwin-Jones R. Emerging Technologies: AI in Language Learning // Language Learning & Technology. – 2019. – Vol. 23, № 3. – P. 2–11.
7. Redecker C. European Framework for the Digital Competence of Educators (DigCompEdu). – Luxembourg : Publications Office of the European Union, 2017. – 95 p.

